

DOI <https://doi.org/10.15407/csc.2021.05-06.072>
УДК 303.721;004.03142

О.П. БОДИК, кандидат філологічних наук, доцент,
Маріупольський державний університет,
87500, м. Маріуполь, просп. Будівельників, 129 а, Україна,
ostapb74@gmail.com

ПЛАТФОРМА MOODLE ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Проаналізовано можливості системи дистанційного навчання Moodle під час підготовки майбутніх учителів іноземних мов у Маріупольському державному університеті, структуру та принципи роботи з дистанційним курсом у системі Moodle. Описано засоби створення дистанційного курсу, їх найважливіші переваги, що забезпечують досягнення програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти. Визначено етапи організації роботи викладача, необхідні для продуктивної майбутньої роботи в системі Moodle.

Ключові слова: системи управління навчанням, дистанційне навчання, заклади вищої освіти, дистанційний курс, інструменти та засоби системи Moodle, майбутні вчителі іноземних мов, організація роботи викладача, використання дистанційних технологій, навчальний контент.

Вступ

Сучасна система вищої освіти проходить модернізацію, що впливає на освіту загалом і на викладання окремих предметів. На сьогодні електронна освіта міцно увійшла в наше життя, ні у кого немає сумнівів у її необхідності.

Потреба в нових підходах до навчання з обмеженням кількості аудиторних занять залишається проблемним питанням для значної частини освітянської спільноти. Водночас актуальними постають такі вимоги до вищої освіти, як:

- доступність та інклюзивність;
- гнучкість для окремих категорій здобувачів, які працюють, мають дітей тощо;
- індивідуальна траєкторія навчання здобувача;
- впровадження дуальної освіти.

Вирішення цих питань неможливе без широкомасштабного впровадження онлайн-технологій, ґрунтовних змін у підходах до організації навчання в закладах освіти та в кожній дисципліні, зокрема ролі аудиторних занять та ефективності їхнього проведення. Зміни мають відбутися. Це не тимчасове рішення, а можливість удосконалення, переходу на новий якісний рівень [1].

Як зазначають науковці, приклад провідних університетів світу свідчить, що якісна освіта можлива і за суттєво меншої кількості аудиторних занять, ніж в українських закладах освіти. Але це вимагає грамотного застосування онлайн-технологій із відповідними методичними підходами, що забезпечують ефективно поєднання безпосередньої та опосередкованої форми взаємодії студентів та викладачів [2].

Дистанційні технології як основа для взаємодії суб'єктів освітнього процесу

Дистанційні (або онлайн) технології є основою для взаємодії суб'єктів освітнього процесу. В дистанційному навчанні опосередкована взаємодія суб'єктів засобами онлайн-технологій є визначальною. Такий вид навчання визначено Законом України «Про освіту» як окрему форму здобуття освіти — дистанційну [3].

Однією із поширених систем управління навчанням, яка забезпечує реалізацію дистанційної освіти, є система *Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment* — модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, вимовляється «Мудл») — система управління навчанням (*Learning Management System — LMS*), система управління курсами, віртуальним навчальним середовищем або просто платформа для навчання, яка надає суб'єктам освіти й адміністраторам великий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, в тому числі дистанційного. Попри певні недоліки системи (складність архітектури й інтерфейс), її використання у навчальному процесі в якості програмної платформи дозволяє отримати багато переваг за рахунок великої кількості різноманітних навчальних елементів (так званих «модулів»), які забезпечують діалог та співпрацю між викладачем та студентами. За допомогою платформи викладач може обирати будь-який із модулів, розміщувати його на сайті, редагувати, оновлювати, використовувати для інформування, навчання та оцінювання студентів. Платформа дозволяє використовувати в межах навчальної дисципліни форуми, слідкувати за активністю студентів, містить зручний для користування електронний журнал оцінок.

Підготовка майбутніх учителів іноземних мов повинна орієнтуватися на сучасні досягнення в ІТ-сфері, зокрема на використання елементів дистанційної форми навчання під час опанування професійними та загальними компетентностями. Навчання повинно бути

забезпечено якісним освітнім контентом, певною підготовкою викладачів та студентів щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій, а також методичними напрацюваннями щодо застосування цих систем.

Застосування онлайн-технологій робить навчання технологічнішим. Технології можуть як покращити, так і погіршити його ефективність, а отже потрібно ґрунтовно опрацювати всі теоретичні та методичні засади викладання. Для якісного дистанційного навчання в конкретній дисципліні необхідно обрати, які види активностей матимуть найкращий ефект онлайн (синхронно чи асинхронно), в якому обсязі та в якій послідовності для досягнення необхідних програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Питання дистанційної освіти, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес підготовки здобувачів вищої освіти гуманітарного напрямку, використання системи *Moodle* щодо підвищення ефективності навчального процесу лежали у площині досліджень як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Водночас, недостатнє висвітлення можливостей системи управління навчанням *Moodle* для підготовки майбутніх учителів іноземних мов актуалізує потребу в додатковому дослідженні.

Мета роботи: проаналізувати особливості та переваги дистанційної форми навчання в інформаційно-освітньому середовищі закладу вищої освіти, структуру та принципи роботи з дистанційними курсами у системі *Moodle* під час підготовки майбутніх учителів іноземних мов у Маріупольському державному університеті, а також визначити переваги системи управління навчанням *Moodle* в освітньому процесі.

Постановка проблеми

Із метою узагальнення результатів експериментального дослідження зі створення та апробації авторського дистанційного курсу охарактеризуємо призначення основних його розділів: структура курсу, блок практичних занять (практикум); блок самостійної роботи

(індивідуальні навчально-дослідні завдання); блок контролю (поточний і підсумковий).

Оскільки ефективність дистанційного навчання залежить від багатьох чинників (структура курсу, навчальний контент, готовність викладачів та студентів до використання дистанційних технологій, рівень їхньої інформаційної підготовки, професіоналізм технічного та допоміжного персоналу, що забезпечує роботу системи дистанційного навчання у закладі вищої освіти), визначимо, що система *Moodle*:

- забезпечує реалізацію дистанційної освіти для широкого кола студентів,
- надає можливість кожному здобувачу вищої освіти самостійно побудувати свою індивідуальну освітню траєкторію та рухатися нею, досягаючи необхідних результатів навчання для майбутньої професійної діяльності,
- дозволяє досягнути необхідного педагогічного ефекту, що полягає не тільки в розширенні можливостей інформаційно-освітнього середовища ЗВО, але й формуванні та розвитку особистісних, пізнавальних, комунікативних і регулятивних універсальних навчальних дій студентів.

Особливості запровадження моделі дистанційного навчання

Головною метою дистанційного навчання є надання здобувачам вищої освіти можливості отримання якісних знань, набуття відповідних умінь та навичок за місцем їхнього проживання або тимчасового перебування з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та відповідного програмного забезпечення.

Ми вважаємо, що система *Moodle*, розроблена в логіці «педагогіки соціального конструкціонізму», метою якого є виявлення шляхів, за допомогою яких людина (або група людей) створює соціальну реальність, здатна значно підвищити рівень освіти при правильній організації роботи студентів у ній

[4]. Використання даної системи створить міцну базу і дозволить підготувати фахівця, добре навченого і володіючого компетенціями на високому рівні. Застосування курсів, створених на основі системи *Moodle*, надає студенту можливість самому складати свій розклад, планувати свою освітню траєкторію і навчатися за індивідуальним планом, в зручному для здобувача освіти місці та в зручний для нього час [5].

На нашу думку, необхідно зазначити значення змішаного навчання, коли традиційне навчання в аудиторії поєднується із навчанням в мережі, яке полягає у використанні тренувальних та контролюючих завдань. Сучасні студенти ЗВО не уявляють своє життя без електронних пристроїв, завдяки чому з цікавістю і захопленістю використовують курси *Moodle*.

Для запровадження ефективної моделі дистанційного навчання необхідно підходити до планування всього процесу вивчення дисципліни як до сукупності взаємопов'язаних видів навчальної діяльності студентів (рис. 1). Для цього потрібно мати:

- чітко сформульовані очікувані результати навчання з курсу та розуміння, як вони співвідносяться із цілями освітньої програми;
- розуміння, як ми на різних етапах можемо оцінити прогрес досягнення очікуваних результатів навчання;
- план тем і видів діяльності на весь курс, де кожен елемент має безпосередній зв'язок з очікуваними результатами навчання.

Тут працює принцип «спочатку зміст, потім технології», і ці кроки залишаються незмінними незалежно від форми здобуття освіти [6]. Будь-який курс містить три складові, які мають узгоджуватися між собою («конструктивне узгодження») [7]:

1. Очікувані результати навчання, які узгоджені з цілями освітньої програми та програмними результатами навчання.
2. Оцінювання, яке перевіряє визначені результати навчання.
3. Усі види діяльності впродовж курсу, які націлені на досягнення результатів навчання.

Організація роботи студентів у системі Moodle на прикладі авторського курсу

Проаналізуємо на прикладі нашого авторського курсу «Методичний практикум» для здобувачів вищої освіти ОС Магістр за спеціальністю 014 Середня освіта. «Мова і література (англійська, німецька)», мета якого:

- розвиток і вдосконалення методичного та практичного рівнів професійної компетентності здобувачів вищої освіти — магістрів та її ключових (життєвих) складових: міжкультурної та лінгвометодичної (автономні стратегії учіння) компетентності, компетентності у галузі інформаційних технологій, керування власним професійним розвитком,

- розширення знань про сучасні / інноваційні педагогічні технології вивчення англійської мови (АМ), створення ефективних механізмів застосування здобутих знань у конкретних ситуаціях освітнього процесу на основі чіткого усвідомлення наявних реалій і з урахуванням майбутніх потреб і пріоритетів та завданням нової української школи та підпорядкування їх цілям і завданням освітнього процесу.

Необхідно організувати роботу студентів у системі *Moodle*, використовуючи її інструменти та засоби, що відкривають нові можливості для діалогу «студент — викладач» у контексті формування та розвитку універсальних навчальних дій здобувачів вищої освіти для того, щоб навчання:

- було ефективним і продуктивним;
- дозволяло індивідуалізувати й активізувати самостійну роботу студентів, зробити її цікавою, мобільною, комфортною та варіативною;
- забезпечувало формування необхідних компетентностей, визначених Професійним стандартом, та досягнення майбутніми вчителями іноземних мов програмних результатів навчання.

Для організації роботи здобувачів вищої освіти в системі *Moodle* наступні моменти є ключовими [8]:

1. Побудова курсу; на даному етапі можна виділити два підетапи:

- планування курсу;
- створення курсу.

Рис. 1 Модель дистанційного навчання

У рамках першого підетапу потрібно продумати сам курс, оцінити рівень сформованості інформаційної, методичної та професійної компетентностей, рівень розвитку навичок самостійної роботи студентів, визначити його цілі та завдання. Найчастіше викладач стикається із проблемою невміння студента працювати самостійно, тобто із несформованістю або з недостатньою сформованістю навичок самостійної роботи і з небажанням вчитися. Сучасні студенти добре розбираються в комп'ютері і різних сервісах, проте іноді не вміють правильно організовувати свій час і працювати самостійно. З погляду на цю проблему особливого значення набувають підтримка викладача під час роботи з курсом, його методичні рекомендації та інструкції, що не тільки полегшить здобувачам вищої освіти навчання на курсі, а й дозволить їм також підвищити рівень сформованості навичок самостійної роботи.

Якщо ми говоримо, що курс у *Moodle* є додатковим, то однією з його цілей є закріплення матеріалу, який вивчається в аудиторії. Використання курсу в *Moodle* дозволяє поглибити й зміцнити знання студентів, дати додаткові матеріали, тобто студент набуває міцніші й глибші знання, стає більш конкурентоспроможним фахівцем.

Звертаючись до питання планування курсу, потрібно підкреслити, що курс у *Moodle* повинен бути побудований логічно і зрозуміло. Інструкції до завдань повинні бути чітко сформульовані, щоб студенти розуміли, що від них вимагається, куди прикріпити виконане завдання, які терміни даються на виконання завдання і як воно буде оцінюватися. Кількість завдань не повинна бути занадто великою.

Під час другого підетапу відбувається безпосередньо створення курсу і наповнення його завданнями. Вбачаємо за необхідне звернути увагу на те, що при створенні курсу краще приховати від студентів деякі елементи/теми курсу, залишивши доступними тільки одну або кілька перших тем. Такі дії сприяють поетапному проходженню курсу і запобігають ситуації, коли, наприклад, студент виконав завдання (написав коментарі у форумі), в той час як викладач прийняв рішення видалити цей елемент курсу.

2. Інтернет-ресурси є величезною цінністю для процесу навчання у зв'язку з тим, що створюється освітнє середовище, в якому у студентів з'являється можливість поліпшити навички професійної діяльності. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він завжди може зайти в курс прочитати лекцію, виконати завдання, що створює умови для безперервного навчання.

3. Відповідність матеріалу курсу інтересам студентів. Мотивація до вивчення предмета буде значно вищою, якщо теми курсу торкнуться питань, що цікавлять здобувачів вищої освіти.

4. Звернемо особливу увагу щодо такої умови продуктивної організації студентів у системі *Moodle*, як підтримка викладача протягом проходження всього курсу. Важливо розуміти, що багато здобувачів вищої освіти, вперше зіткнувшись із новою освітньою платформою, потребують того, щоб у них була можливість завжди звернутися до викладача. На жаль, при роботі з електронними системами можуть відбуватися різного роду технічні збої. Для того, щоб попередити складності такого роду і полегшити освітній процес освоєння нового інтерфейсу, перед початком роботи з курсом викладачеві варто розробити і підготувати інструкції для студентів за основними технічними аспектами. Наприклад, інструкція про те, як увійти в курс; як подивитися оцінки тощо. Незважаючи на простоту цих дій, найчастіше вони викликають труднощі у студентів у зв'язку з тим, що вони працюють із незнайомим для них інтерфейсом.

При виконанні окремих видів завдань, виконання яких передбачає роботу із зовнішніми

ресурсами і відповіддю поза сайтом, також може знадобитися інструкція.

5. Окремо варто відзначити важливість ознайомлення студентів із правилами інформаційної безпеки і правилами етикету.

6. Успішній роботі з системою *Moodle* сприятиме проведення опитувань серед здобувачів вищої освіти, які виявлятимуть їхнє ставлення до використання системи в процесі навчання в цілому, так і самого курсу зокрема.

Опитування думки студентів (зво-ротний зв'язок, фідбек (*feedback*)) допоможе своєчасно виявити виникаючі труднощі, ви-значити, що ще варто додати в курс тощо. У такий спосіб регулярні опитування думки здобувачів роблять навчання в курсі приємним, цікавим і більш ефективним.

7. Особливу важливість набувають коментарі та оцінки виконаних робіт. Викладачеві необхідно представляти детальний і розгорнутий коментар до робіт студентів. Зворотний зв'язок необхідний студентам для підвищення мотивації до використання курсу в *Moodle*.

Співпраця зі студентами-магістрами на Навчальному порталі Маріупольського державного університету (МДУ) при вивченні дисципліни «Методичний практикум» відбувається як у синхронному, так і в асинхронному режимах, що дозволяє поєднувати різні формати навчання (змішане (*Blended Learning*), перевернуте (*Flipped Learning*), гібридне (*Hybrid Learning*), самостійне, які реалізують диференційний і системний методологічні підходи, що призводить до посилення ролі самостійної роботи студентів і забезпечення структурно-функціонального зв'язку навчального матеріалу), а також за допомогою двох типів модулів: «Види діяльності» та «Ресурси».

Перша група — види діяльності — передбачає можливість створення завдань для оцінювання. Ці об'єкти надають можливості для спілкування зі студентами (наприклад, об'єкти «Форум», «Чат», «Зворотний зв'язок», «*BigBlueButton*» (відкрите програмне забезпечення для проведення веб-конференцій в першочергу для дистанційного навчання, що інтегроване в *Moodle*), їхнього тестування («Тести»), виконання завдань, що передбачають завантаження файлів із результа-

тами роботи (наприклад, елементи «Завдання», «Семінар» чи «Урок»), розміщення елементів для спільної роботи (модуль «Вікі») тощо.

Ресурс у системі *Moodle* — це група об'єктів, які дозволяють додати до курсу будь-який вміст. Наприклад, це можуть бути веб-сторінки («URL-веб посилання»), текстові сторінки (елемент «Текстова сторінка»), написи («Напис»), посилання на файли («Файл»), каталог із файлами («Тека»), текстові сторінки у форматі книги («Книга»).

Виходячи з мети та завдань навчальної дисципліни «Методичний практикум» (згідно з робочою навчальною програмою) [9], ми звернули увагу на ті об'єкти, які дали змогу швидко розпочати роботу з електронним курсом, обмінюватися інформацією зі студентами та оцінювати результати їхньої роботи.

Оскільки навчальна дисципліна є практико-орієнтованою (4 кредити ЄКТС: 40 год. — практичні заняття, 80 год. — самостійної роботи, в тому числі виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)), то у групі «види діяльності» привернули увагу модулі «Завдання», «Урок» та «Тест», у яких структура навчального матеріалу особливим чином конструюється й адаптується під педагогічні цілі. У нових умовах логіка подачі навчальних матеріалів ставить вищу планку в уміннях студентів систематизувати інформацію, структурувати, перетворювати їх у інші форми, зберігати, передавати, виробляти основні логічні процедури тощо. Ці вміння визначають зміст загальнонавчальних і логічних пізнавальних універсальних навчальних дій студентів. Їхня сформованість є найважливішим метапредметним результатом навчання. Інструмент «Тест» дозволяє розвивати регулятивні універсальні навчальні дії з контролю (перевірка способу дії та його результату із заданим еталоном), корекції рішень навчальних завдань та самооцінки рівня засвоєння, а також оцінювання робіт інших студентів.

Модуль діяльності «Завдання» дозволив давати завдання, збирати роботи, оцінювати їх та залишати відгуки на ці роботи (рис. 2). Студенти відправляли цифровий контент (файли): текстові документи, різні форми візуальності (пре-

зентації/майндмапи/інтерактивні плакати), використовуючи веб-сервіси для структурування інформації та створення інтерактивних мультимедійних презентацій/діаграм зв'язків (*PowerPoint, FreeMind, Prezi, Canva, Mentimeter, Cacoo, Slideboom, Calameo*). Крім того, здобувачі вищої освіти мали можливість вводити відповідь безпосередньо на сайті. Також завдання слугували нагадуванням для студентів, що їм потрібно зробити «офлайн», наприклад, підготовка і написання проєкту-портфоліо — професійно-методичного портфеля/папки (ІНДЗ, (рис. 3)), яка не має оцифрованого вигляду (проєктування/моделювання технологічних процесів, аналіз і самоаналіз проведеної роботи тощо). При розгляді завдання залишалися текстові відгуки з детальним роз'ясненням щодо роботи здобувача вищої освіти. Фінальна оцінка за роботу вноситься автоматично до журналу оцінок (рис. 4).

Модуль «Заняття» (*Lesson*) — дуже гнучкий, ефективний і найскладніший активний елемент у *Moodle* [10]. У деяких версіях перекладу цей елемент називають «Урок» або «Лекція». Ми поділяємо погляд, що «урок» — звучить дещо по-шкільному, а «лекція» передбачає виклад матеріалу без безпосереднього контролю знань.

У *Заняття* можна додати:

- кластер (використовується для додаткових питань);
- інформаційну сторінку/зміст розділу (сторінка з даними — може використовуватися як сторінка з навчальним матеріалом і як зміст);
- питання (сторінка з тестовим питанням).

Основні елементи *Заняття* — це інформаційна сторінка і питання. Для навчальної дисципліни «Методичний практикум» змістове наповнення *Заняття* відбувалося відповідно до робочої програми. Кожне практичне заняття курсу містить *Інструктивно-методичні матеріали* та *Ключові слова*, опис яких відображено на сторінці курсу (рис. 6).

За допомогою *Заняття* можна реалізувати процес програмованого навчання. Навчальний матеріал можна подавати частинами, в кінці кожної частини задавати питання і залежно від відповідей скеровувати процес навчання тим чи тим шляхом вивчення матеріалу. Звернувшись

Рис. 2. Модуль «Завдання»

Рис. 3. Зразок індивідуального навчально-дослідного завдання

Ім'я / Прізвище	Загальне за курс	Тест 1. Інтерактивне навч...	Активні форми і методи ...	Навчання у співпраці (на...	Дискусія як діалогова...
Оксана Безверха	75,00	9,00	8,00	10,00	
Остан Бодик	-	-	-	-	
Шаловалова Валерія	62,30	10,80	9,60	6,00	
Людмила Варава	90,00	11,00	12,00	10,00	
Оксана Винокурова	-	-	-	-	
Анастасія Волохова	75,75	10,20	12,00	12,00	
Сагірова Ганна	68,10	9,70	8,40	6,00	
Євкторія Журківська	77,00	10,00	8,00	10,00	
Федір Комісаренко	56,35	9,60	3,60	7,20	
Лілія Курпель	74,00	8,00	8,00	9,00	
Варвара Лавренко	78,60	7,90	10,80	8,40	
Загальне середнє	75,01	9,36	9,16	8,70	

Рис. 4. Журнал оцінок

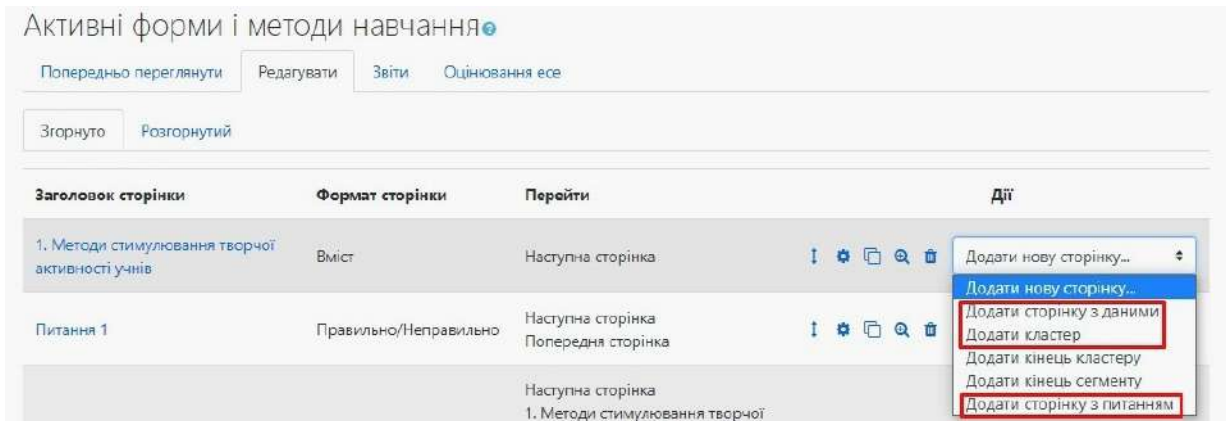

Рис. 5. Зразок налаштування модулю «Заняття»

✚ Практичне заняття 2. ЕЛЕМЕНТИ ІНТЕРАКТИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ: АКТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ Редагувати

✚ Активні форми і методи навчання Редагувати

Інструктивно-методичні матеріали та завдання

Зміст

1. Стимулювання творчої активності учнів. Критерії прояву творчої активності учнів. Умови ефективності застосування методів стимулювання творчої активності учнів. Методи стимулювання творчої активності. Технологія «Storytelling».
2. Творчі ситуації. Психолого-педагогічну структуру творчої навчальної діяльності учнів. Технології організації творчої навчальної діяльності.
3. Навчально-творчі завдання. Мета діяльності учня і вимоги до неї. Класифікація навчальних і навчально-творчих завдань.

***Ключові поняття:** стимулювання творчої активності, критерії прояву, умови ефективності, методи стимулювання, технологія «Storytelling», етапи творчого процесу, технології організації, класифікація навчальних і навчально-творчих завдань.*

+ Додати діяльність або ресурс

Рис. 6. Інструктивно-методичні матеріали для практичного заняття: активні форми та методи навчання

до сторінки запитань, можна організувати процес тестування студентів, перевіряти рівень їхніх знань і навичок, використовуючи тести для перевірки досягнення результатів навчання.

В інформаційній сторінці *Заняття* дається пояснення фрагмента навчального матеріалу, а в кінці сторінки пропонується перейти до питань для контролю засвоєння цього фрагмента. Якщо на питання дається правильна відповідь, завантажується наступна інформаційна

сторінка *Заняття* (рис. 7 та 8), інакше студенту пропонується перечитати погано засвоєний фрагмент навчального матеріалу.

У кінці кожного проблемного питання, винесеного на розгляд у практичному занятті, можна подати завдання для самостійної роботи, що дасть можливість забезпечити гнучкість навчального процесу за допомогою його варіативності, а також активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів через

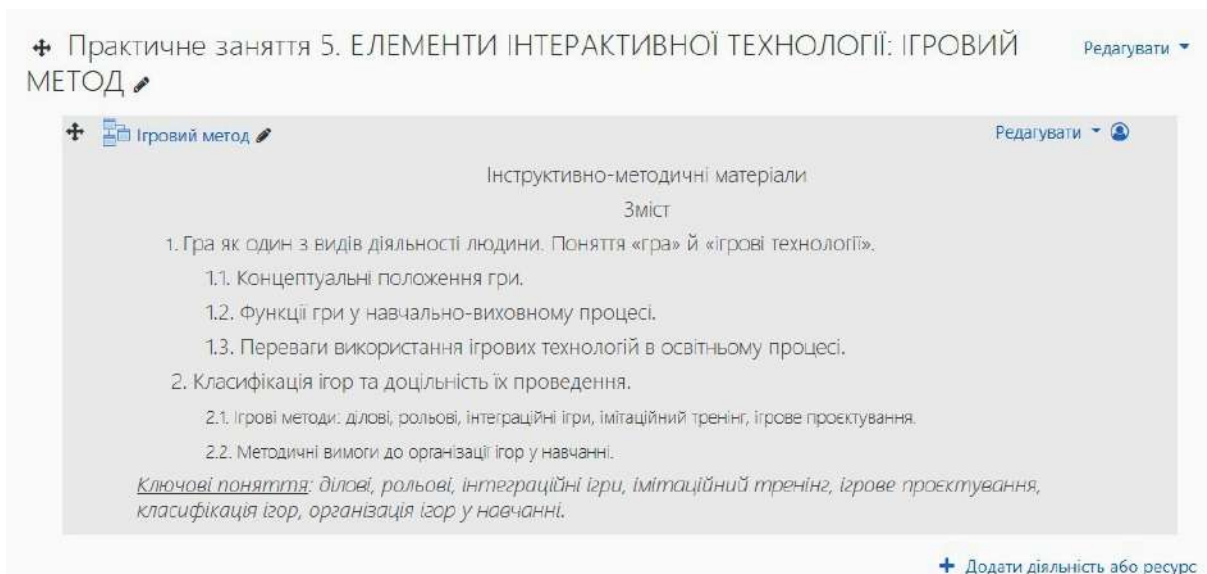

Рис. 7. Інформаційна сторінка Заняття

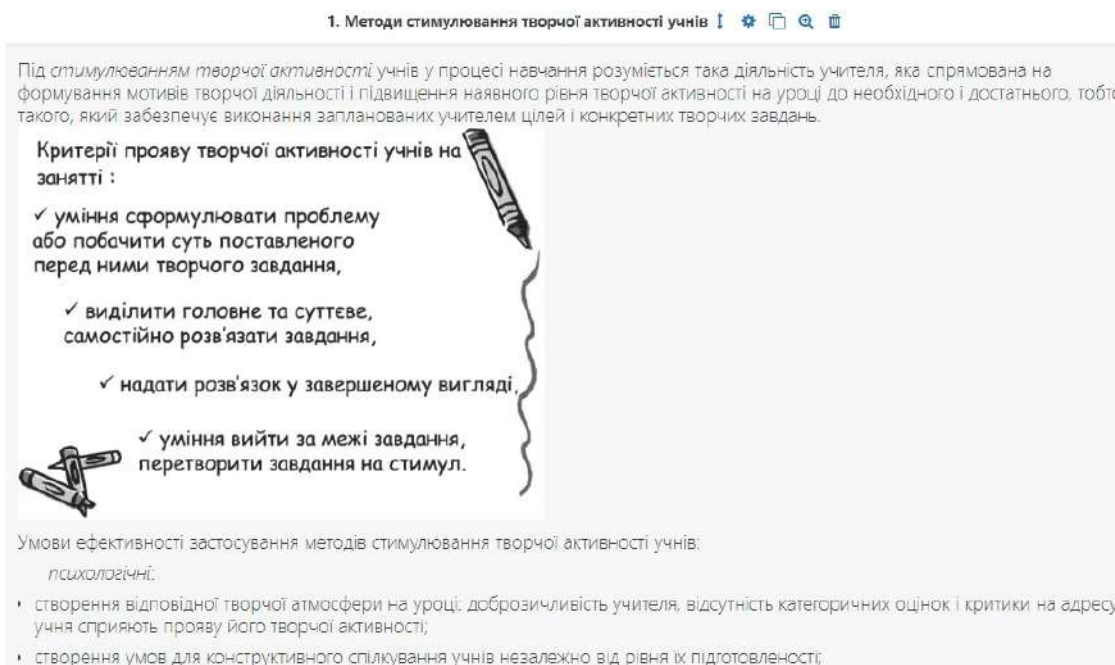

Рис. 8. Зразок однієї зі сторінок Заняття

моделювання якісно нового типу візуалізації навчального матеріалу (рис. 9).

Сторінка з питанням містить такі типи (рис. 10): множинний вибір, відповідність, правильно/неправильно, коротка відповідь, есе, числовий, що дозволяють не тільки

перевірити, але й оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу студентами, що посилює мотивацію і пізнавальний інтерес здобувачів у навчанні.

Модулі «Завдання» і «Заняття (урок)» зручні для роботи з невеликими групами студентів,

NOTA BENE: Завдання для самостійної роботи

Опрацюйте подані нижче джерела.

- З'ясуйте 1) актуальність Storytelling(y) як комунікаційного тренду та доцільність його застосування як методу навчання і виховання на уроках англійської мови, 2) особливості Storytelling(y), відмінності між його різновидами, 3) принципи, які доцільно реалізовувати під його застосування, 4)
- Охарактеризуйте види історій, основні функції, які вони виконують у навчальному процесі, їх будову, структурні компоненти.
- Розкрийте особливості й можливості застосування методу Storytelling на уроках АМ.
- Використовуючи поради щодо створення історій, їх оприлюднення, ознайомившись з алгоритмом укладання історій, рекомендаціями та вимогами до оповідача, ПІДГОТУЙТЕ ВЛАСНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЇ STORYTELLING.**

Джерела:

- Баєва А. Storytelling – ефективний метод розвитку комунікативної компетентності сучасних учнів. URL: <https://naurok.com.ua/webinar/storytelling-efektivniy-metod-rozvitku-komunikativno-kompetentnosti-suchasnih-uchniv>
- Бондаренко Н. Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. 2019. №7 (174). С. 130–135. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/download/176194/175995>
- Войчук О.Г., Таксонія Б., Блума під час використання методу-storytelling в інклюзивних класах НУШ. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-taksoniyya-b-bluma-pid-chas-vikoristannya-metodu-storytelling-v-inklyuzivnih-klasah-novo-ukra-nsko-shkoli-111465.html>
- Как использовать storytelling на уроке английского. URL: <https://www.teachaholic.pro/kak-ispolzovat-storytelling-na-uroke-anglijskogo/>
- Рибка О. Сторітелінг для навчання: комфортний, корисний і різний. URL: <https://naurok.com.ua/webinar/storiteling-dlya-navchannya-komfortniy-korisniy-i-rizniy>
- Симоненко К.О. Застосування технології «Storytelling» у навчанні англійської мови молодших школярів. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/>
- Симоненко К.О. Застосування технології «Storytelling» у навчанні англійської мови молодших школярів
- Удич З.І. Сторітеллінг (Storytelling) у підготовці майбутніх учителів інклюзивних класів. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 151(1). С. 301–306. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/VchdpuP_2018_151\(1\)_69.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/VchdpuP_2018_151(1)_69.pdf)

Рис. 9. Зразок сторінки зі завданням для самостійної роботи

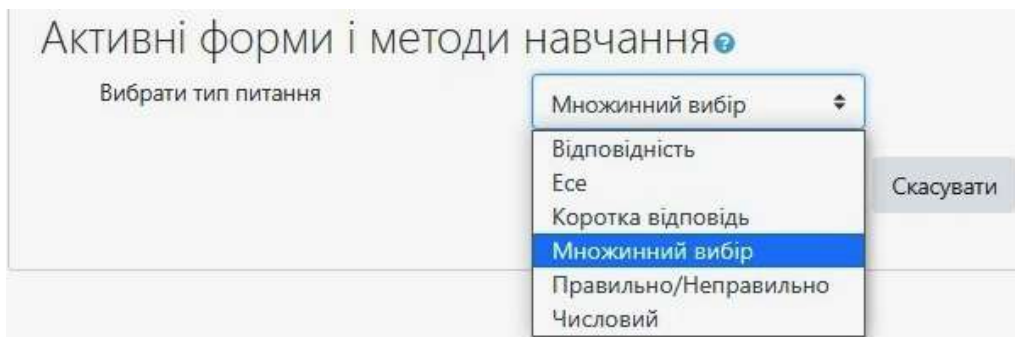

Рис. 10. Сторінка з питаннями для студентів

однак коли потрібно перевірити результати роботи великої кількості студентів, то краще скористатися модулем «Тест» (рис. 11), що дозволяє швидко перевіряти результати одразу багатьох здобувачів вищої освіти, оскільки їхні відповіді перевіряються автоматично та одразу вносяться в журнал оцінок. Цей інструмент ми використовували як для перевірки тематичних знань студентів-магістрів (поточного), так і для курсового (підсумкового — залік) контролю. Ми не ставили за мету описувати створення тесту, оскільки це питання детально

розглянуто в науково-практичних працях як зарубіжних [11–13], так і вітчизняних учених [14–16].

У нашому курсі для розміщення навчальних матеріалів для студентів використовувалися такі об'єкти, як «URL», «Книга», «Файл» та «Сторінка». «URL» дозволяє забезпечити веб-посилання як ресурс курсу, використовуючи все, що знаходиться у вільному доступі в Інтернеті (документи, зображення, мультимедіа тощо).

«Файл» дозволяє надати файл у вигляді ресурсу курсу, а також поділитися презентація-

Редагування тесту: Тест 1. Інтерактивне навчання як сучасний напрям активізації пізнавальної діяльності учнів

Ви не можете додати чи видалити питання, тому що цей тест має спроби (треба видалити усі спроби або створити новий тест). (Спроб: 7)

Питань: 10 | Тест відкритий

Максимальна оцінка 12,00 Зберегти

Розподілити Select multiple items

Всього балів: 10,00

Випадковий порядок питань

Сторінка 1

1	Моделі навчання	Установіть відповідність між моделлю навчання та її визначенням / описом	1,00
2	Піраміда навчання	Виберіть процент засвоєння матеріалу за умовами пасивного/інтерактивного нав...	1,00
3	Сильні й слабкі сторони інтерактивного навчання	Зазначте усі характеристики інтерактивної моделі...	1,00
4	Чинники успішної співпраці учителя й учнів	Виберіть три чинники успішної реалізації педагогічної ...	1,00
5	Інтерактивні методи навчання	До першої групи віднесені такі інтерактивні методи як {#1}; а до другої...	1,00
6	Закономірності організації та впровадження інтерактивних методів навчання	Установіть послідов...	1,00
7	Навчальна функція інтерактивних методів	Оберіть два пункти, що здійснюються учнями в основно...	1,00
8	Подолання формалізму знань	Установіть відповідність між описом формалізму знань та його видів	1,00
9	Виховна та розвиваюча функції інтерактивних методів	Оберіть чотири функції	1,00
10	Інтерактивні методи як контролью-регулюючий компонент освітнього процесу	Інтерактив для у...	1,00

Рис. 11. Модуль «Тест»

ми. Файл буде відображатися в інтерфейсі курсу (для цього файли розміщувалися у форматі «pdf»), що дає змогу здобувачам вищої освіти завантажити його.

Інструмент «Сторінка» надає можливість створити веб-сторінку, використовуючи вбудований текстовий редактор: може показувати текст, картинку, звук, відео, веб-посилання тощо. Цей інструмент використовувався для представлення вимог та положень курсу (робоча програма навчальної дисципліни), а також методичних рекомендацій щодо виконання завдань для самостійної роботи студентів.

Модуль «Книга» дозволяє створити багатосторінковий ресурс, подібний до книги, із розділами і підрозділами. Книга використовувалася для відображення теоретичного навчального матеріалу, який розбивався на розділи, а також як портфоліо зразків студентських робіт (рис. 12, 13).

Комунікативні універсальні навчальні дії студентів розвиваються за їхньої участі в обгово-

реннях певної проблеми на форумах Moodle (елемент «Форум»), де розробляється алгоритм дій (планування) щодо її ефективного вирішення, а здобувачі вищої освіти мають можливість задавати питання та відповідати на питання одногрупників, що дозволяє вести дискусії у процесі вивчення курсу. Вміння з достатньою точністю висловлювати свої думки формується і розвивається у майбутнього вчителя іноземних мов у процесі написання есеїв із вільним висловлюванням своїх думок або використанням вбудованого об'єкта Moodle «Есе».

Дистанційний курс завершується FEEDBACK-АНКЕТОЮ — онлайн-опитуванням за результатами проходження курсу, що особливо корисно для оцінки інтерактивних методів дистанційного навчання, для чого був використаний модуль «Анкета». Для здобувача вищої освіти це можливість описати свої враження щодо власних дій та задоволеності/незадоволеності опануванням дисципліни, досягнення результатів навчання, оцінки змісту курсу, роботи викладача, а також

Відповідь

Метод віртуальної екскурсії.
Мотивація та заохочення учнів
Мабуть застосування ігрових методів, метод дебатів

Можливо, можна було б додати розділ присвячений технології Web-квесту.

Рис. 13. Сторінка «Форум» з коментарями студентів

Відповідь

Не треба витрачати забагато часу на дорогу, та можна не перейматися за своє здоров'я.

Сподобалось, бо можна проходити лекції у комфортний час, в теплій атмосфері в прямому та переносному сенсі 😊 Інформація сприймається дуже добре, при потребі можна проходити тести декілька разів, після пройденого матеріалу!

Так сподобалась можна більш детально продивитись лекцію та краще її зрозуміти

Так, бо для мене наразі це єдина можлива форма навчання. До того ж, я маю змогу самостійно обирати час для виконання роботи та не пропускаю заняття через особисті обставини, а маю можливість засвоїти матеріал курсу в повній мірі

Рис. 14. Відповіді на запитання анкети

висловити зауваження, пропозиції та побажання щодо покращення курсу. Для викладача – можливість з'ясувати потреби здобувачів вищої освіти та визначити напрями подальшого підвищення якості дистанційного курсу та його удосконалення.

Так, відповідаючи на запитання анкети про задоволеність курсом та його відповідність очікуванням здобувачів, 75% магістрантів (6 осіб) за п'ятибальною шкалою (від 1 (зовсім незадоволений/-а) до 5 (дуже задоволений/-а))

обрали опцію «5», 25% (2 осіб) — опцію «2». На запитання про зрозумілість курсу 100% студентів відповіли «Так». Рівень складності курсу 100% здобувачів за п'ятибальною шкалою (від одиниці (дуже легко) до п'яти (дуже складно)) оцінили опцією «3». Запитання про вірогідність (висока/низька) застосування отриманих знань/компетентностей у професійній діяльності студенти прокоментували так, як це наведено на рис. 13.

Цікавими були відповіді магістрантів щодо запитання про удосконалення курсу, зокрема

про розширення тем, які були б для них більш корисними в майбутньому.

На запитання про необхідність цього курсу в освітній програмі спеціальності для розвитку і вдосконалення методичного та практичного рівнів професійної компетентності здобувачів вищої освіти-магістрів 100% здобувачів відповіли ствердно. Задоволеність і переваги дистанційного навчання здобувачами вищої освіти було оцінено так, як це наведено на рис. 14.

Висновки

Як засвідчили онлайн-опитування та наш власний досвід, використання дистанційних курсів, створених у системі *Moodle*, в освітньому процесі здобувачів вищої освіти дозволяє краще вивчити конкретну навчальну дисципліну, сприяє підвищенню успішності студентів; доповнює, збагачує і робить процес навчання зручним як для студента, так і для викладача.

Загалом, його проектування і створення вимагає ретельної підготовки з боку викладача. Розглянуті вище етапи організації роботи з системою *Moodle* дозволяють зробити курс продуманим, логічно побудованим, зрозумілим, цікавим і корисним для

студентів, що підвищує ефективність освітнього процесу.

Дистанційними курсами можна користуватися в аудиторії, вдома, однак орієнтуватися треба на конкретний факультет, спеціальність, курс, семестр. Так, наприклад, засвоївши навчальний матеріал (лекції, семінарські та лабораторні заняття), можна виконати завдання та надіслати їх на перевірку викладачу. Завантаживши в систему дистанційного навчання завдання, студент може отримати оцінку, яка виставляється і коментується викладачем в режимі онлайн.

У Маріупольському державному університеті для організації самостійної роботи студентів, підтримки очного навчання, а також створення єдиного освітнього середовища університету, використовується Навчальний портал — система дистанційного навчання *Moodle*, яка призначена для надання студентам і викладачам доступу до ресурсів дистанційного навчання: навчально-методичних матеріалів та курсів з дисциплін, які викладаються в МДУ. Вона показала себе як потужна система, що відрізняється зрозумілим інтерфейсом користувача, має багато сервісів та інструментів і повністю задовольняє вимогам щодо забезпечення навчального процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rekomendacij-shodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti>.
2. Романовська О. О., Романовська Ю. Ю., Романовський О. О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки XX–XXI століть. Книга 4. Особливості академічного (університетського) підприємництва у США другої половини XX – початку XXI століть : навч. посіб. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. 240 с.
3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, 38-39, С. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
4. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности: Трактат по социологии знания / пер. с англ. Е. Руткевич. Москва : Академія-Центр; Медіум, 1995. 323 с.
5. Шандра Р. Організація дистанційного навчання в Moodle. Освіта.ua. URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/72285/.
6. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rekomendacij-shodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti>.
7. Biggs J. Aligning Teaching for Constructive Learning. URL: https://www.heacademy.ac.uk/sites/default/files/resources/id477_aligning_teaching_for_constructing_learning.pdf.

8. Борщева О. В., Наволочная Ю. В. Организация работы студентов в системе Moodle при обучении иностранному языку в вузе. *Педагогика и психология образования*. 2019. 1. С. 92–97. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/organizatsiya-raboty-studentov-v-sisteme-moodle-pri-obuchenii-inostrannomu-yazyku-v-vuze/viewer>.
9. Бодик О. П. Робоча програма навчальної дисципліни «Методичний практикум» для студентів ОПП «Мова і література (англійська)» спеціальності «014 Середня освіта» (ОС «Магістр»). Маріуполь : МДУ, 2020. 32 с.
10. Анисимов А. М. Работа в системе дистанционного обучения Moodle : учеб. пособие. Изд. 2-е испр. и дополн. Харьков : ХНАГХ, 2009. 292 с.
11. Nash S. S., Rice W. Moodle 3 E-Learning Course Development. 4th ed. Birmingham – Mumbai : Packt, 2018. 432 p.
12. Robson Santos da Silva. Moodle 3 for Managers, Authors and Teachers : Online education on Web 2.0. 4th edition. Amazon Digital Services LLC, 2017. URL: <https://www.amazon.com/dp/B072Z3RJ6C/&tag=httpmoodlcom-20?asin=B072Z3RJ6C&revisionId=&format=4&depth=1>.
13. Андреев А. В., Андреева С. В., Доценко И. Б. Практика электронного обучения с использованием Moodle. Таганрог : Изд-во ТТИ ЮФУ, 2008. 146 с.
14. Мясникова Т. С., Мясников С. А. Система дистанционного обучения MOODLE. Харьков : Изд-во Шейниной Е. В., 2008. 232 с.
15. Триус Ю. В., Герасименко І. В., Франчук В. М. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE : методичний посібник / ред. Ю. В. Триуса. Черкаси : ЧДТУ, 2012. 220 с.

Надійшла 12.09.2021

REFERENCES

1. Rekomendatsii shchodo vprovadzhennia zmishanoho navchannia u zakladakh fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity. [online] Available at: <<https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rekomendacij-shodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti>> [Accessed 05 June 2021]. (In Ukrainian).
2. Romanovska O. O., Romanovska Yu. Yu., Romanovskiy O. O., 2020. Dosvid vyshchoi osvity Spoluchenykh Shtativ Ameryky XX - XXI stolit. Knyha 4. Osoblyvosti akademichnoho (universytetskoho) pidpriemnytstva u SShA druhoi polovyny XX - pochatku XXI stolit, Textbook, Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, Kyiv, 240 p. (In Ukrainian).
3. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2017, № 38-39, st. 380. [online] Available at: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>> [Accessed 05 June 2021]. (In Ukrainian).
4. Berger P., Lukman T., 1995. Sotsialnoye konstruirovaniye realnosti: Traktat po sotsiologii znaniya / Per. s angl. E. Rutkevich, Academia-Tsentr; Medium, Moscow, 323 p. (In Russian).
5. Shandra R., 2020. “Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannia v Moodle”. Osvita.ua. [online] Available at: <https://osvita.ua/vnz/high_school/72285/> [Accessed 05 June 2021]. (In Ukrainian).
6. Rekomendatsii shchodo vprovadzhennia zmishanoho navchannia u zakladakh fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity. [online] Available at: <<https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rekomendacij-shodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti>> [Accessed 05 June 2021]. (In Ukrainian).
7. Biggs J., 2003. “Aligning Teaching for Constructive Learning”, JOUR. [online] Available at: <https://www.heacademy.ac.uk/sites/default/files/resources/id477_aligning_teaching_for_constructing_learning.pdf> [Accessed 05 June 2021].
8. Borshcheva O. V., Navolochnaya Yu.V., 2019. “Organizatsiya raboty studentov v sisteme Moodle pri obuchenii inostrannomu yazyku v vuze”, *Pedagogika i psikhologiya obrazovaniya*, 1, pp. 92–97. (In Russian).
9. Bodyk O. P., 2020. Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Metodychnyi praktykum» dlia studentiv OPP «Mova i literatura (anhliiska)» spetsialnosti «014 Serednia osvita» (OS «Mahistr»), MDU, Mariupol, 32 p. (In Ukrainian).
10. Anisimov A. M., 2009. Rabota v sisteme distantsionnogo obucheniya Moodle, Textbook, KhNAGKh, Kharkov, 292 p. (In Russian).
11. Nash S. S., Rice W., 2018. Moodle 3 E-Learning Course Development, Packt, Birmingham – Mumbai, 432 p.
12. Robson Santos da Silva, 2017. Moodle 3 for Managers, Authors and Teachers: Online education on Web 2.0., 4th edition, Amazon Digital Services LLC. [online] Available at: <<https://www.amazon.com/dp/B072Z3RJ6C/&tag=httpmoodlcom-20?asin=B072Z3RJ6C&revisionId=&format=4&depth=1>> [Accessed 05 June 2021].
13. Andreyev A. V., Andreyeva S. V., Dotsenko I. B., 2008. Praktika elektronnoho obucheniya s ispolzovaniyem Moodle, Textbook, Izd-vo TTI YuFU, Taganrog, 146 p. (In Russian).

14. Myasnikova T. S., Myasnikov S. A., 2008. Sistema distantsionnogo obucheniya MOODLE, Izd-vo Sheyninoy E. V. Kharkov, 232 p. (In Russian).
15. Tryus Yu. V., Herasymenko I. V., Franchuk V. M., 2012. Systema elektronnoho navchannia VNZ na bazi MOODLE, Textbook, ChDTU, Cherkasy, 220 p. (In Ukrainian).

Received 12.09.2021

O.P. Bodyk, Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Mariupol State University,
129 a, Budevlnykyiv Ave., Mariupol, 87500, Ukraine,
ostapb74@gmail.com

MOODLE PLATFORM AS A TOOL FOR IMPLEMENTING DISTANCE LEARNING IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES

Introduction. The training of future foreign language teachers should focus on current advances in the IT field, in particular on the use of elements of distance learning in mastering professional and general competencies. One of the common learning management systems that provides distance education is the Moodle system — Learning Management System (LSM), courses, virtual learning environment or just a learning platform that provides educational subjects and administrators with a large set of tools for computerized teaching and learning.

Purpose. The purpose of the paper is to analyse the features and advantages of distance learning in the information and educational environment of higher education, the structure and principles of working with distance courses in the Moodle system during the training of future teachers of foreign languages, which is used at Mariupol State University, and also to determine the advantages of the Moodle learning management system in educational process.

Results. We believe that the Moodle system, which was developed in the logic of the “pedagogy of social constructionism” (P. Berger and T. Lukman), is able to significantly increase the level of education if the work of students is properly organized in it: it will create a solid base and allow to prepare a specialist who is well trained and possesses competencies at a high level.

On the example of our distance course “Methodological workshop” for students of OS Master in specialty 014 Secondary education “Language and Literature (English)”, which organically combines the theoretical principles and practice of teaching English, as well as in-depth study of the courses “Methods of teaching basic foreign language in secondary education” and “Modern technologies for teaching a basic foreign language (English) in high school”, which have practical importance in the professional development of future specialists, we analysed the productivity of work organization and the effectiveness of students learning in Moodle, using the principle of “constructive coordination” (John Biggs). In its construction, we approached the planning of the entire process of studying the discipline as a set of interconnected types of educational activities of students. The principle of “first content, then technology” works here. This course contains three components that are consistent with each other: 1) expected learning outcomes, consistent with the objectives of the educational program and programmatic learning outcomes; 2) assessment, which verifies certain learning outcomes; 3) all types of activities during the course that are aimed at achieving learning outcomes.

Conclusion. According to online surveys and our own experience, the use of distance learning courses created in the Moodle system in the educational process of students allows them to better study a specific academic discipline, helps to improve students’ achievement; complements, enriches and makes the learning process convenient for both students and teachers.

Keywords: *learning management systems, distance learning, higher education institutions, distance learning course, tools and means of the Moodle system, future foreign language teachers, organization of the teacher’s work, use of distance technologies, educational content.*